

REHBERLİK NEDİR?

Rehberlik, bireyin kendini tanıması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini kendine en uygun düzeyde geliştirmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir uyum sağlaması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzman kişilerce bireye verilen psikolojik yardımdır.

REHBERLİK İLKELERİ

1. İnsan Saygıya Değer Bir Varlıktır

Her birey sahip olduğu özellikler bakımından biriciktir. Dolayısıyla insanoğlu dili, dini, cinsiyeti, sosyal sınıfı, fiziksel ve psikolojik özellikleri, arzuları, düşünceleri, tercihleri ve kararları bakımından saygıya değer bir varlıktır. Saygı tüm bu özellikleri kapsamalıdır. Danışman karşısındaki bireyi değerli bir varlık olarak algılamalı, onun ihtiyaçlarına karşı duyarlı olmalı, onu dikkatle dinlemeli ve verdiği kararlarda gerekli bilgi ve desteği sağlamalıdır.

2. Her Birey Seçme ve Karar Verme Özgürlüğüne Sahiptir

Günümüzde insana kendi yönünü çizmesine, kendi hayatı hakkında karar verme özgürlüğüne sahip olmasına, kendi davranışlarının sorumluluğunu üstlenmesine ve çeşitli durumlarla ilgili yaptığı tercihlerle varoluşunu ortaya koymasına fırsat verilmektedir. Bireyin seçme özgürlüğünü kullanabilmesi için önünde seçim yapabileceği alternatiflerin olması gerekir. Çağdaş demokratik toplumlar, bireylere kendilerini gerçekleştirme çabalarında kısıtlayıcı ekonomik ve siyasal engelleri kaldırma ve bireylerin özgürlük sınırlarını elden geldiği kadar genişletme çabasıdadırlar Rehberlik, bireye seçme özgürlüğü tanıyan çevrelerde var olabilir ve rehberliğin görevi bireyin bu özgürlüğünü kullanabilmesi için seçenekleri algılayabilmesine ve doğru tercihler yapmasına yardımcı olmaya çalışmaktadır (Kuzgun, 1992).

3. Her Birey Yardıma İhtiyaç Duyar ve Yardım Almalıdır

Birey biyolojik, psikolojik ve sosyal olarak gelişimini sağlayabilmesi için başkalarının yardımına ihtiyaç duyar. Rehberliğin amacı da bireyin kendisini gerçekleştirmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle her birey için rehberlik hizmetleri açık olmalıdır. Rehberlik hizmetlerini sadece normalden sapanlara, özürsüz ya da uyumsuz bireylere verilen bir yardım hizmeti olarak da görmemek gerekir. Rehberlik hizmetleri, koruyucu bir hizmet olduğundan sıkıntıya düşen herkes bu hizmetlerden yararlanabilir.

4. Rehberlik Hizmetlerinde Yürütülmesinde Gönüllülük Esastır

Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi gönüllülük esasına dayanır. Hiç kimseye, bu hizmetlerden yararlanması için baskı yapılamaz. Ayrıca rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri yapması için hiç kimse zorlanamaz. Rehberlik hizmetleri zorlamayla değil, katılım ve işbirliği içerisinde yürütülür.

5. Rehberlik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Gizlilik Esastır

Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi esnasında danışmanın mahremiyetine saygı duyulmalı ve danışanın sırlarının saklanmasına özen gösterilmelidir. Danışanın kendisi ile ilgili paylaştığı sırları izni olmaksızın hiçbir kurum veya kişiye iletilmemelidir. Danışma ortamlarında güvenin oluşturulabilmesi için gizlilik ilkesine titizlikle uyulmalıdır.

6. Rehberlik Hizmetlerinde Bireysel Farklara Saygı Duyulmalıdır

Bireyler yetenek, ilgi, değer, tutum, gelişim özellikleri, psikolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik yönleri bakımından birbirinden farklılık gösterirler. Rehberlik hizmetleri yürütülürken bu özellikler göz önünde bulundurulmalıdır. Eğitim programları ve ortamı bu özellikler dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Bedence zayıf olanın öğretmeni tarafından diğer arkadaşları gibi kilolu olmadığı gerekçesiyle azarlanması ne kadar yadırganacak şeyse aynı şekilde yeteneği düşük olanın iyi öğrenemediği gerekçesiyle azarlanması o kadar yanlıştır.

7. Rehberlik Hizmetleri Yaşam Boyu Süren Bir Hizmettir

Rehberlik hizmetleri koruyucu ve geliştirici bir fonksiyona sahiptir. Gelişim doğumdan ölüme kadar devam eden bir süreçtir. Bu süreçte, her gelişim döneminin kendine özgü görevlerinin yerine getirilmesinde bireyler zaman zaman yardıma ihtiyaç duyabilir. Dolayısıyla bireyin yaşamı boyunca atacağı adımlarda sağlıklı kararlar alabilmesi için bu hizmetlerden yararlanmaya ihtiyacı vardır.

8. Rehberlik Hizmetleri Profesyonel Bir Yardım Sürecidir

Rehberlik hizmetleri belli bir plan ve program dahilinde yürütülmektedir. Bu işi yürüten kişilerin alanda gerekli eğitimi almış ve gerekli yeterliliğe ulaşmış olması gerekir. Rehberlik hizmetleri uzmanların liderliğinde, idareci, öğretmen ve diğer okul personeli işbirliği içerisinde yürütülmelidir.

9. Rehberlik Hizmetleri Bireye ve Topluma Karşı Sorumludur

Eğitim, bireye istendik davranışların kazandırılması amacını güder. Rehberlik faaliyetleri yürütülürken bu amaca dikkat edilmelidir. Bireyin toplumun desteği olmaksızın kendini gerçekleştirmesi mümkün değildir. İsteklerini toplumla çatışmadan gidermeyi öğrenmesi noktasında rehberlik hizmetleri gerekli desteği sağlamalıdır. Bu açıdan bakıldığında rehberliğin, bireyi toplumla karşı karşıya getirme gibi bir amacı taşımadığı net olarak görülür. Aksine rehberliğin amacı bireyin topluma dinamik bir uyum gösterebilmesi için gerekli duyarlılığı ve beceriyi kazanmasına yardım etmektir.

Toplum göz önünde bulundurulurken birey rencide edilmemeli, bireysel özellikleri geliştirirken de toplumun varlığı unutulmamalıdır. Aksi halde madalyonun bir yüzü yok edilmiş olur. “Kızım sende elektra karmaşası vardır” diyerek öğrencisinin intihar etmesine sebep olan öğretmen, bulunduğu Türk Toplumunun değerlerini göz önünde bulundurmadan rehberlik etmeye kalkışmıştır. İlkesiz davrandığı için beklenmedik kötü bir sonuçla karşı karşıya kalmıştır.

10. Rehberlik Hizmetleri Eđitimin Ayrılmaz Bir Parçasıdır

Eđitimin, öğretim ve yönetim gibi geleneksel iki işlevinin yanında gelişmekte olan rehberlik hizmetleri üçüncü temel ayağını oluşturmaktadır. Rehberlik hizmetleri yürütülürken eğitimin diğer fonksiyonları ile ahenk içerisinde olmasına dikkat edilmelidir. Rehberlik hizmetleri bir eğitim hizmeti olarak düşünölmeli, eğitimden ayrı ama eğitim için yürütölen bir hizmet olarak anlaşılmamalıdır.

KAYNAK

Kuzgun, Y. Rehberlik ve Psikolojik Danışma. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.1992.